

BLACK POLITICS

Fekete polgárjogi
küzdelem az USA-ban
1945 után :

Fekete politika Marcus
Garveytől Barack
Obamáig

2. RÉSZ

AZ AMERIKAI FEKETE POLITIKAI KULTÚRA

A Black Politics tanulmányorozatban kísérletet teszünk az amerikai fekete politika összefoglalására. A téma könyvtárnyi irodalmára való tekintettel áttekintésünk teljességre nem törekedhet.

Az összeállításban a századforduló civil kezdeményezéseitől Obama elnökké választásáig mutatjuk be a főbb fekete politikai követeléseket, ügyeket, képviselőket, és a rájuk adott intézményi válaszokat. Ez utóbbiak a mindenkori amerikai elnökjelöltek, kormányzók kampányait, a közpolitikai javaslatokat, és jogi lépéseket jelenti.

Ezen kívül az elemzések kiegészülnek társadalom és intézménytörténeti adatokkal, illetve néhány kampány, így az 1960-as Robert Kennedy, Jesse Jackson 1984-es és Barack Obama 2008-as elnökválasztási kampányainak részletes bemutatásával.

Kiinduló hipotézisünk, hogy Obama sikere nem választható el az őt megelőző történelmi eseményektől, így a déli rasszista Jim Crow rendszer felbomlásától, az 1930-as évek fekete közösségi kezdeményezéseitől, vagy a politikai szocializációban fontos szerepet játszó egyház kampány-tevékenységétől.

Szükségesnek érezzük azt is bemutatni, hogy voltaképpen nem létezik egységes fekete identitás, hanem egy koronként és társadalmanként nagyon is különböző társadalmi konstrukcióról van szó, amelynek létezik egy külvilág számára létrehozott változata, és sok, alternatív fekete identitás is. Ezen kívül figyelmet fordítunk a fekete politikusok médiabeli reprezentációjára is.

Az elemzések nyitva hagyják azt a kérdést, hogy vajon létezik-e hosszú távon önálló, a két nagy párton kívül egy harmadik politikai erő, amely kifejezetten a fekete szavazók képviseletére jött létre. Ha igen, akkor ez feltehetően beleillik többi rendszerellenes, a két nagy párt politikájával elégedetlen protest politikai tömörülésekbe..

A kiadó bízik abban, hogy a téma tanulmányozása akár a magyar etnikai kisebbségi kérdések megoldásához és integrációs formák kidolgozásához is ötleteket, mintákat nyújthat.

2. rész

Az amerikai fekete politikai kultúra

John Adams, a 18. század amerikai politikai gondolkodástörténet egyik nagyja úgy gondolta [1], hogy a képviselő egy reprezentációs feladat, amelyet a helyi politikai közösség döntése szentesít. A megválasztott képviselő alkalmasságát nem a közösen megélt múltbéli tapasztalat határozza meg, hanem a megbízó közösség elkötelezett és pontos képviselője.

Vagyis nem a földrajzi, hanem a tényleges, nyomon követhető és elszámoltatható politikai képviselő lehet a lojalitás bizonyítéka. A képviselő ugyanakkor nagyobb szakmai és politikai tapasztalattal rendelkezik, mint az őt megbízó közösség tagjai, vagyis ő a kiválasztott szakterület specialistája. Így a lehető legjobb képességű politikus képviseli az adott közösséget és személye garanciát jelent a közösséget befolyásoló jó döntések meghozatalára.

Az elmélet gyenge pontja, hogy a reprezentatív képviselő nem feltétlenül a legalkalmasabb ember képviseli, továbbá nem feltétlenül rendelkezik az egész közösség minden tagjának jóváhagyásával.

Az amerikai politikai gondolkodás alapját az egyéni szabadság, a minél kevesebb állami beavatkozástól mentes lét és a helyi kormányzásban való aktív állampolgári részvétel jelentik.

A politikus, mivel a hatalommegosztásból kifolyólag a választók akaratából van, a feladata az ő érdekeik képviselése, politikai szolgáltatások nyújtása és az konszenzuson alapuló döntéshozatal előmozdítása.

Mindez nem mond ellent a fekete politika célkitűzéseinek, hiszen az amerikai politikai kultúrába ágyazódva jelenik meg. A személyi szabadság kivívásának igénye a fekete politika egyik morális imperatívusza a rabszolga felszabadítás óta. A helyi ügyekben való részvételre felhívás rímél a választójog követelésével. A minimális állam koncepciója jelenti az egyetlen eltérést, mert a fekete politikusok nagy része az állam szolgáltató szerepének növelésében érdekelt.

A fekete politikai gondolkodástörténet legjelentősebb gondolkodói, Booker T. Washington és Web Du Bois, a 19. század második felében fektették le a legfontosabb követelések alapjait, amelyek ugyan némileg módosulva és változó hangsúllyal, de napjainkig bezárólag az összes fekete politikai célkitűzésben szerepelnek. Ide tartozik a rabszolgaságból való megszabadulás [2] és a család egysége, a mindennapi megélhetés biztosítása, a választójog, a törvény előtti egyenlőség, minőségi oktatás, társadalmi integráció, az afrikai kulturális örökség megismerése és továbbörökítése, a pozitív fekete identitás megteremtése és a feketékkel

kapcsolatos társadalmi sztereotípiákkal való leszámolás [3].

Az amerikai fekete politika lényegéhez tartozik annak „Messiás Komplexusa” vagyis időről időre a fekete amerikai politikai kultúrában felbukkan egy „Fekete Messiás” vagy egy „Fekete Mózes”, aki a fennálló politika rendszert és annak politikusait új kihívások elé állítja, a fekete szavazókat tiltakozó társadalmi mozgalommá szervezi, és radikálisan új irányt kíván szabni az amerikai társadalmi berendezkedésnek és közgondolkodásnak.

Marthin Luther King [4] az általános választójogot úgy fogta fel, mint a társadalmi harmónia egyik letéteményesét, amely a szociális feszültség csökkentésére is jótékony hatással van. Mert a jogi *spill over* (túlcsordulás) széles társadalmi konszenzust eredményez, amelynek hasznából minden társadalmi réteg profitál.

A fekete politika Davin Covin felosztása szerint [5] a következő kategóriákat jelenti: Az USA elnökének tisztségének betöltése, kongresszusi képviselőség, elektori feladatok ellátása, az igazságszolgáltatás tisztségviselői és döntései (bírói, ügyészi), önkormányzati feladatok, lobbizás, média-jelenlét.

Az amerikai politikatudomány képviselői megosztottak abban a kérdésben (William R. Reich, Donald R. Matthews), [6] hogy az általános választójog önmagában felszámolja-e a társadalmi egyenlőségeket a fekete közösségben. A konzervatív elképzelés a feketéket áldozatnak tekintette, akik a társadalmi-gazdasági okoknál, hiányos képzetségüknél fogva nem képesek politikailag megszervezni magukat, és nem rendelkeznek az ehhez szükséges politikai képességekkel. A radikális-rendszerelvű elképzelés ezzel szemben a társadalomban megtalálható intézményesen megjelenő rasszizmust hangsúlyozta a fekete politikai szerveződéssel kapcsolatban.

Olyan elképzelés is akad, hogy a fekete polgármesterek, kormányzati tisztségviselők rendre alulfejlett régiókat, városokat irányítanak, ezzel is megjelenítve a faji egyenlőtlenséget a politikai hierarchiában [7].

A fekete választói viselkedéssel foglalkozó politikatudomány arra is választ keres, hogy a fekete politikusok mekkora arányban és milyen tisztségekre választottak, helyi vagy országos tisztségekre, és ott milyen eredményt értek el.

A fekete képviselő személye és élete tükrözi a fekete közösséget, amelyet képvisel. Mindez nem csak külső megjelenésben nyilvánvaló, hanem közös élettapasztalatot is jelent. A közös történelmi és élettapasztalat növeli a személyi hitelességet

esélyét és a közösségi problémákra való fogékonyságot. A fekete jelölt minden fekete számára prosperitást, előrelépést jelent.

A fekete közösségnek jobb lehet a kommunikációja azzal a fekete jelölttel, aki új nézőpontot, új megközelítési módot is hozhat a kormányzati döntéshozatalba. Olyan csoportok hangját is hallathatja, amely csoportok egyébként nem jutnának politikai képviselőkhöz. Így ennek társadalmi kompenzációs értéke is van. Hiszen a kisebb, hátrányos csoportérdek képviselője nem jelent kevesebb szakmai kompetenciát, hanem a képviselővel nem rendelkező csoportok társadalmi hátrányának ledolgozását, amelynek társadalomtörténeti okai vannak. Ugyanakkor J. Roland Pennock [8] politológus professzor ezt az elképzelést cáfolja, azzal érvelve, hogy ezen képviselői elv alapján az őrlteket őrlteknek kellene képviselniük, ami nyilvánvaló képtelenség. Helyette - szerinte - az egyéni érdek a döntő.

A fehér elithez tartozás rejtett költsége az állandó küzdelem a rasszista társadalmi környezetben kivívott társadalmi státusz megtartásáért, illetve a láthatatlan «társadalmi üvegplafon» meglétének tudomásul vétele. Tehát annak a tudatosításáról van szó, hogy egy fekete politikus milyen társadalmi státusra is tehet szert az amerikai eliten belül. Ez magában foglalja azt a paternalisztikus hallgatólagos társadalmi megállapodást is, hogy mely társadalmi intézmények betöltésére jogosultak a feketék, és melyek azok, amelyek csak a fehér elit tagjai számára vannak fenntartva.

Ennek a miniatűr változata az elit-pozíciók betöltésén keresztül is érvényesül. Gyakori, szimbolikus megjelenítési formája a társadalmi-politikai üvegplafonnak, hogy bizonyos kormányzati hivatalokba és szakpolitikai döntéshozói funkciókba a szociálpolitika, *affirmative action* (pozitív diszkrimináció), lakhatás, esélyegyenlőség területén döntően feketéket neveznek ki, illetve fontos, de rosszul fizetett állást töltenek be.

A társadalmi siker azonban nem feltétlenül hozza magával a lelki békét - a már említett stressz, a saját és a fehér közösség értékrendje iránti megfelelési kényszer és a fehér elithez képest érzett relatív depriváció miatt, amely megnyilvánulhat a fehér elithez képest szegregált lakókörnyezetben, vagy a felsőoktatási intézmények minősége közötti különbségben.

Mivel a fekete politikusok megválasztása és hivatalviselése jobban függ a fehér tőkés támogatóktól, mint a saját fekete szavazóiktól, így a két közösség között való ingázás és a mindkettőnek való megfelelés valójában sokszor a fekete kulturális közösségtől való elszigetelődést, a csoportszolidaritásról való lemondást, míg a fehér közs-

ségben a kívülállást, a fehér elithez való tartozás lehetetlenségét jelenti.

Más kutató (Tate, 2004) úgy véli, hogy a faji hovatartozás nincs összefüggésben a politikai tudással és hatékonysággal. Az erős faji elköteleződés nem feltétlenül növeli a fekete közösség öntudatát, sem az eredményes politikai képviselőt Washingtonban. Sokkal inkább befolyásoló tényező a képviselő törvényhozói munkája, az általa elfogadott törvényjavaslatok száma, a bizottságokban végzett munka mennyisége és minősége, a bizottsági elnöki tisztsége és az adott bizottság súlya a Kongresszusban, szakmai stábjá. Végül pedig a pártban viselt tisztség és annak időtartalma, a kampányban nyújtott teljesítmény és a kampányköltségek nagysága. Ugyanakkor a magas állami hivatalt viselő fekete politikusok megváltoztathatják a politikai környezetet, és aktívabb politikai részvételre ösztönözhetik a fekete szavazókat az adott csoport vagy lobbicsoport érdekében.

A fekete politikusok tulajdonképpen „elsődleges választói testületként” (Richard Fenno, 1978) [9] működnek, amelyek a legerősebb támogatóikat képviselik. De más kutatások (Claudine Clay, 2001) [10] azt állítják, hogy ez a bizalmi tőke meglehetősen túlbecsült, és nincs egyértelmű összefüggés a fekete választói részvétel és az említett mobilizáló erő között.

A politikai láthatóság szempontjából fontosabb, hogy a kampányt támogató szervezetek mekkora anyagi forrással rendelkeznek, illetve a jelölt saját cége vagy tisztsége révén mekkora összeget képes áldozni, mert ez a legjobb indikátora a többi támogató számára a jelölt megválasztásának esélyével kapcsolatban.

A fekete szavazókat leginkább foglalkoztató közpolitikai témák [11] fontossági sorrendben az *affirmative action*, az iskolai buszoztatás, a támogatott munkahely és a kisebbségi programok voltak. A legnagyobb problémának pedig a magas bűnözési arányt, a munkanélküliséget és a diszkriminációt tekintették.

(2011.11.07.)

További részek :

1. A mai fekete identitás az USA-ban

3. Pillanatkép a mai amerikai fekete társadalomról

4. Harc a a fekete szavazókért: Politikai kommunikáció és kampánystratégiák szövetségi és állami választásokon az USA-ban

5. Az egyház, mint az amerikai fekete közösség méhe

6. Harmadik pártiság egyenlő fekete párt?

7. A Jim Crow rendszer kialakulása Délen

8. Az NAACP létrejöttétől Franklin D. Rooseveltnél elnökválasztási kampányáig

9. Henry Truman elnökségétől a Voting Rights Act törvénybe iktatásáig

10. Az 1960-as amerikai elnökválasztási kampány és az Afrika-kérdés

11. A Voting Rights Act megszületésétől a Ronald Reagan-i neokonzervatív fordulatig

12. Jesse Jackson Szivárvány Koalíciójától Barack Obama elnökválasztási kampányáig

13. Jesse Jackson 1984-es elnökválasztási kampánya

14. George W. Bush, az « együttérző konzervatív », a republikánusok és a fekete közösség

15. Barack Husszein Obama 2008-as elnökválasztási kampánya

16. Hillary Rodham Clinton 2008-as elnökválasztási kampánya

17, Affirmative Action: A pozitív diszkrimináció elmélete és gyakorlata az USA-ban

[1] Tate, Kathrine: *Black Faces in the Mirror: African Americans and the Representatives in the USA Congress*. Princeton, Princeton University Press. 2004, pp. 7-8.

[2] Annyival egészítenénk ki, hogy a rabszolgasággal szembeni küzdelem nem csak maga a rabszolgaság intézményének felszámolását kívánta felszámolni, hanem ennek összes, kiterjesztett kulturális és társadalmi hatását, és a fekete alacsonyabb rendűséget előidéző társadalmi jelenséget és intézményt. Tehát nem csak fizikai, hanem szellemi és lelki rabszolgaságból való megszabadulásról is szó van.

[3] Blumberg, Lois Rhoda: *Civil Rights. The 1960's Freedom Struggle*. Twayne Publishers, Boston A Division of G:K Hall & Co.1991 p. 3.

[4] Meriwether, James H: «Worth a Lot of Negro Votes»: Black Voters, Africa, and the 1960 Presidential Campaign. *The Journal of American History*, December 2008. pp. 737-63. p. 738.

[5] Covin, David: «A National Black Forum». *The Black Scholar*, Volume 34, No 3. Fall 2004, pp. 13-20., p. 16.

[6] Campbell, David -Joe R. Feagin: Black Politics in the South: A Descriptive Analysis. *The Journal of Politics*. Vol 37. 1975, pp. 129-59., p. 131.

[7] Campbell, David -Joe R. Feagin: Black Politics in the South: A Descriptive Analysis. *The Journal of Politics*, Vol 37. 1975 pp. 129-59., p. 132.

[8] J. Roland Pennock-John William Chapman : *Constitutionalism*, New York University Press, 1979., p 140.

[9] Tate, Kathrine: *Black Faces in the Mirror: African Americans and the Representatives in the USA Congress*. Princeton, Princeton University Press, 2004, p. 230.

[10] Tate, Kathrine: *Black Faces in the Mirror: African Americans and the Representatives in the USA Congress*. Princeton, Princeton University Press. 2004, p. 232.

[11] Az 1996-ban készült felmérés szerint az *affirmative action* 58%, iskolai buszozás 57 %, támogatott munkahely 52 % kisebbségi programok 51%. A problémák közül az első helyen a magas bűnözési arány (41%), a munkanélküliség (35%), és a diszkrimináció (25%) szerepeltek. Forrás : Kinder R. Donald-Lynn M. Sanders: *Divided by Color. Racial Politics and Democratic Ideals*.The University of Chichago Press. Chichago & London,1996. p 70

Képek forrása :

Címoldal - <http://preaprez.wordpress.com/>

5. old. - <http://www.islandmix.com>

Schlenker Ádám

- az ELTE Társadalomtudományi Karán tanult politológia és kulturális antropológia szakon, szakdolgozatát az amerikai fekete politikai kultúráról és a mai férfi testképről írta.

- kutatási területei az európai összehasonlító politika, az USA kül- és belpolitikája, a közpolitika és az esélyegyenlőség.

Schlenker.Adam(kukac)gmail(pont)com

Europa Varietas Intézet

1135 Budapest, Szent László út 15. 5. em. 8.

<http://www.europavarietas.org>
info(kukac)europavarietas(pont)org

© Schlenker Ádám
© 2011 Europa Varietas Alapítvány